

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 53/2015-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2015 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka vo veci návrhu [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Bohumírom Bláhom, advokátska kancelária, Hurbanovo námestie 5, Bratislava, na preskúmanie rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií sp. zn. VP/16/14-K zo 17. septembra 2014 takto

r o z h o d o l :

1. Rozhodnutie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií sp. zn. VP/16/14-K zo 17. septembra 2014 **z r u š u j e .**

2. Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií **j e p o v i n n ý** zaplatiť prostredníctvom Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet jeho advokáta JUDr. Bohumíra Bláhu, advokátska kancelária, Hurbanovo námestie 5, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 53/2015-10 z 10. februára 2015 prijal na ďalšie konanie návrh [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“), na preskúmanie rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“) sp. zn. VP/16/14-K zo 17. septembra 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“), ktorým uložil navrhovateľovi ako verejnému funkcionárovi – štatutárnemu orgánu/konateľovi obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“), vykonávajúcemu túto funkciu od 31. mája 2012 pokutu podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon č. 357/2004 Z. z.“) v sume 18 000 € za porušenie povinnosti ustanovenej čl. 5 ods. 2 citovaného ústavného zákona po tom, ako „zistil, že [REDAKOVANÉ] vykonával v roku 2013 popri funkcii konateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... aj funkciu konateľa v obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]“.

Navrhovateľ v návrhu vyjadruje presvedčenie, že „porušenia ústavného zákona tak, ako je uvedené v rozhodnutí sa nedopustil“ a „na svoju obranu uvádza, že právnická osoba počas uvedeného obdobia neuzatvárala obchody a teda pre ňu nepodnikal“. Okrem toho poukazuje na skutočnosť, že vydaniu napadnutého rozhodnutia predchádzali iné rozhodnutia výboru – sp. zn. VP/02/14-K z 27. mája 2014 a sp. zn. VP/15/14-K

zo 17. septembra 2014, namieta, že «jedno porušenie povinnosti čl. 5 ods. 2 ústavného zákona (orgánom zisteného ako verejným funkcionárom vykonávanie verejnej funkcie od 31. 5. 2012 do 13. 12. 2013, súčasne s funkciou konateľa v právnickej osobe) orgán považuje za tri samostatné porušenia a na každé zvlášť uložil pokutu ktorých súčet presahuje výšku pokuty určenú podľa ústavného zákona za také porušenie. Z jednotlivých rozhodnutí nie je možné sa potom dozvedieť na aké obdobia orgán tieto porušenia rozdelil v roku 2014, v ktorom za ne ukladal pokuty. Vo výroku jednotlivých rozhodnutí sa tieto „obdobia“ nedefinujú a v odôvodneniach sa nachádzajú protikladné tvrdenia.» Existencia predchádzajúcich rozhodnutí tak tvorí „prekážku rozhodnutej veci (res iudicata), eventuálne prekážku už prejednávanej veci (listispendencia), a preto konať vo veci VP/15/14-K a vo veci VP/16/14-K o tom samom porušení povinnosti verejného funkcionára, zákon neumožňoval“.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. VP/16/14-K z 3. marca 2015 vyjadril predseda výboru Alojz Pridal a uviedol, že vzhľadom na to, že o obdobnej veci ústavný súd rozhodol nálezom sp. zn. II. ÚS 185/2014 z 13. novembra 2014, „výbor nezaujíma k veci vecné ani právne stanovisko, a ponecháva vec na rozhodnutie ústavného súdu“.

Na uvedené vyjadrenie výboru reagoval navrhovateľ listom z 23. marca 2015, pričom opätovne vyjadril presvedčenie, že nového, opakujúceho sa či iného porušenia ako toho, o ktorom už bolo rozhodnuté, sa nedopustil.

II.

Podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. dotknutý verejný funkcionár môže podať návrh na preskúmanie rozhodnutia výboru na ústavný súd v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa odseku 1, ktorým bola vyslovená strata mandátu alebo funkcie, alebo do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa čl. 9 ods. 10, ktorým bolo rozhodnuté o pokute voči verejnému funkcionárovi. Podanie návrhu na preskúmanie

rozhodnutia výboru má odkladný účinok. Ústavný súd rozhodne o tomto návrhu do 60 dní odo dňa jeho doručenia.

Podľa § 73a ods. 1 zákona o ústavnom súde konanie sa začína na návrh verejného funkcionára, ktorého sa týka rozhodnutie orgánu, ktorý vykonáva konanie o návrhu vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov (ďalej len „orgán“).

Podľa § 73a ods. 2 zákona o ústavnom súde o podaní návrhu platí § 20. K návrhu sa pripojí napadnuté rozhodnutie orgánu podľa odseku 1.

Podľa § 73b ods. 1 zákona o ústavnom súde účastníkom konania je navrhovateľ a orgán, ktorý vydal rozhodnutie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov alebo podľa osobitného predpisu.

Podľa § 73b ods. 2 zákona o ústavnom súde o návrhu koná a rozhoduje senát ústavného súdu na neverejnom zasadnutí.

Podľa § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde ak senát ústavného súdu zistí, že konanie verejného funkcionára je v rozpore s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, rozhodnutie orgánu svojím uznesením potvrdí. V opačnom prípade napadnuté rozhodnutie orgánu senát ústavného súdu nálezom zruší.

Podľa § 73b ods. 4 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu je konečné.

Podľa čl. 2 ods. 1 písm. zb) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. sa tento zákon vzťahuje na funkcie štatutárneho orgánu alebo členov štatutárneho orgánu obchodných spoločností so stopercentnou majetkovou účasťou štátu.

Podľa čl. 3 ods. 1 prvej vety ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. je verejným funkcionárom na účely tohto ústavného zákona každý, kto vykonáva funkciu uvedenú v čl. 2 ods. 1.

Podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. verejný funkcionár nesmie byť štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, členom riadiaceho, kontrolného alebo dozorného orgánu právnickej osoby, ktorá bola zriadená na výkon podnikateľskej činnosti, okrem valného zhromaždenia a členskej schôdze. Verejný funkcionár nesmie podnikáť; to sa nevzťahuje na výkon povolania, ktoré môže vykonávať len fyzická osoba za zákonom ustanovených podmienok.

Podľa čl. 5 ods. 7 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. ak verejný funkcionár vykonáva funkciu, zamestnanie alebo činnosť podľa odsekov 1 a 2 v čase ustanovenia do verejnej funkcie, je povinný do 30 dní odo dňa ustanovenia do verejnej funkcie takú funkciu, zamestnanie alebo činnosť skončiť alebo vykonať zákonom ustanovený právny úkon smerujúci k jej skončeniu.

Podľa čl. 9 ods. 6 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. ak sa v konaní preukázalo, že verejný funkcionár nespĺnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené týmto ústavným zákonom alebo zákonom, alebo v oznámení podľa čl. 7 alebo čl. 8 uviedol neúplné alebo nepravdivé údaje, rozhodnutie obsahuje výrok, v ktorom sa uvedie, v čom je konanie alebo opomenutie verejného funkcionára v rozpore s týmto ústavným zákonom alebo zákonom, odôvodnenie a poučenie o opravnom prostriedku. Rozhodnutie obsahuje aj povinnosť zaplatiť pokutu podľa odseku 10.

Predmetom ústavného prieskumu je predložený návrh navrhovateľa, ktorým napáda rozhodnutie výboru sp. zn. VP/16/14-K zo 17. septembra 2014, ktorým mu výbor podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. uložil pokutu v sume 18 000 € za porušenie povinnosti ustanovenej čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z., pretože

„zistil, že [REDACTED] vykonával v roku 2013 popri funkcii konateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]... aj funkciu konateľa v obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED]“.

Uplatniac svoju právomoc vyplývajúcu z čl. 10 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. sa ústavný súd v danom prípade obmedzil výlučne na posúdenie konania navrhovateľa ako verejného funkcionára z hľadiska jeho konformnosti s príslušnými ustanoveniami ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. a vychádzal z týchto skutočností:

Podľa výpisu z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I (vložka číslo [REDACTED]) jediným spoločníkom spoločnosti [REDACTED] je Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, a teda ide o obchodnú spoločnosť so stopercentnou majetkovou účasťou štátu. Navrhovateľ bol konateľom tejto spoločnosti od 31. mája 2012 do 28. októbra 2014.

Podľa výpisu z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I (vložka číslo [REDACTED]) funkcia konateľa spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „[REDACTED]“), navrhovateľovi skončila 13. decembra 2013, pričom zápis tejto zmeny bol vykonaný na základe rozhodnutia jediného spoločníka z 12. decembra 2013.

Z uvedeného vyplýva, že súbeh verejnej funkcie a podnikateľskej činnosti u navrhovateľa trval od 31. mája 2012 do 13. decembra 2013, t. j. 7 mesiacov a 1 deň v roku 2012 a 11 mesiacov a 13 dní v roku 2013.

Ústavný súd v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2010-10 zo 7. júla 2010, ktoré bolo prijaté podľa § 6 zákona o ústavnom súde o zjednotení odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu, vyslovil, že zmyslom konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je preveriť plnenie (dodržiavanie) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z., ktorý verejným funkcionárom ustanovuje povinnosti a obmedzenia nielen

počas aktívneho výkonu funkcie, ale aj po jej skončení vrátane tzv. postzamestnaneckých povinností. Počas celého obdobia, v každom momente aktívneho výkonu funkcie musí byť dodržiavaný ústavný zákon, a z tohto dôvodu musí byť jeho dodržiavanie kontrolované.

Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu pritom vyplýva, že už uznesením sp. zn. III. ÚS 568/2014 z 24. septembra 2014 odmietol ako zjavne neopodstatnený návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal preskúmania rozhodnutia výboru sp. zn. VP/02/14-K z 27. mája 2014, ktorým mu výbor uložil pokutu podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. v sume 10 500 € za porušenie povinnosti ustanovenej čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z., pretože „zistil, že [REDAKOVANÉ] vykonával v roku 2012 popri funkcii konateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... aj funkciu konateľa v obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]“.

Predmetom ústavného prieskumu tak ostalo posúdiť opodstatnenosť poslednej pokuty uloženej navrhovateľovi v súvislosti so súbežným výkonom verejnej funkcie a podnikateľskej činnosti v roku 2013 (trvajúcej v období od 1. januára 2013 do 13. decembra 2013, t. j. 11 mesiacov a 13 dní).

Keďže k aplikácii zásady „ne bis in idem“ v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov sa ústavný súd podrobne vyjadril už v uznesení sp. zn. III. ÚS 51/2015 z 10. februára 2015, ktorým odmietol ako zjavne neopodstatnený ďalší návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal preskúmania rozhodnutia výboru sp. zn. VP/15/14-K zo 17. septembra 2014, nepovažoval v okolnostiach daného prípadu za potrebné tieto závery duplicitne citovať a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Majúc na zreteli, že konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je konštruované na princípe jednoinštančného konania, v ktorom je vylúčené podanie opravných prostriedkov, však ústavný súd považoval za potrebné, aby zahrnul do predmetu preskúmania v danej veci otázku správnosti výšky

pokuty uloženej navrhovateľovi (posledným) rozhodnutím výboru, k čomu tento v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol:

„... Listom [REDAKOVANÉ], ministra hospodárstva Slovenskej republiky č. 252208/2014-1000-43975 zo dňa 9. októbra 2014 bolo výboru oznámené, že [REDAKOVANÉ], konateľ [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] za obdobie január až december 2013 poberal odmenu za výkon funkcie konateľa vo výške 3 000 EUR mesačne na základe Zmluvy o výkone funkcie konateľa.

Z uvedeného vyplýva, že ročný príjem verejného funkcionára za rok 2013 bol vo výške 36 000 EUR, a jedna dvanástina ročného príjmu verejného funkcionára za rok 2013 bola vo výške 3 000 EUR. Z tohto dôvodu bola výška pokuty uvedená vo výrokovej časti rozhodnutia určená v uvedenej sume.“

Podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. pokuta sa ukladá v sume zodpovedajúcej šesťnásobku mesačného platu verejného funkcionára, ak verejný funkcionár poruší povinnosti podľa čl. 5.

Podľa čl. 9 ods. 15 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. na účely tohto ústavného zákona sa mesačným platom verejného funkcionára rozumie jedna dvanástina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon verejnej funkcie...

Ústavný súd konštatuje, že výbor nevyužil možnosť vyjadriť sa k návrhu navrhovateľa a ponechal vec na rozhodnutie ústavného súdu.

Preskúmaním napadnutého rozhodnutia výboru a jeho spisu sp. zn. 016/14 ústavný súd zistil, že výška pokuty (18 000 €) za porušenie povinnosti vyplývajúcej z čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. v súvislosti so súbežným výkonom verejnej funkcie a podnikateľskej činnosti v roku 2013 nebola navrhovateľovi uložená v súlade s čl. 9 ods. 10 písm. d) a čl. 9 ods. 15 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.

V tejto súvislosti ústavný súd musí poukázať na to, že výbor uložil navrhovateľovi celkom trikrát sankciu za porušenie povinností podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. (výbor sa o tom tiež zmieňuje v napadnutom rozhodnutí). Okrem uvedeného uznesenia sp. zn. III. ÚS 51/2015 (ktorým ústavný súd potvrdil rozhodnutie výboru sp. zn. VP/15/14-K) rovnako ústavný súd rozhodol aj v rámci preskúmania rozhodnutia výboru sp. zn. VP/02/14-K (uznesenie č. k. III. ÚS 568/2014-14 z 24. septembra 2014). Keďže vo všetkých predmetných rozhodnutiach vrátane napadnutého rozhodnutia je konštatačná časť výroku identická a nedá sa z nej odôvodniť obdobie, za ktoré sa navrhovateľovi sankcia ukladá, ústavný súd musel vychádzať z tých častí rozhodnutí, kde sa odôvodňuje výška pokuty.

Z rozhodnutia výboru sp. zn. VP/15/14-K potom vyplýva, že sankcia bola uložená za časť roka 2012 a výška pokuty správne vychádzala z priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky v roku 2011.

Z rozhodnutia výboru sp. zn. VP/02/14-K vyplýva, že sankcia bola navrhovateľovi uložená za rok 2013, pretože výška pokuty správne vychádzala v súlade s čl. 9 ods. 15 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. z výšky príjmov navrhovateľa v predchádzajúcom kalendárnom roku, teda roku 2012.

Pri dodržaní rovnakého metodického postupu ústavný súd musí konštatovať, že napadnuté rozhodnutie, ktorým bola navrhovateľovi uložená pokuta v sume 18 000 € vychádzajúca z jeho príjmu v roku 2013, je v rozpore s citovaným čl. 9 ods. 15 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. Použití príjem navrhovateľa za uvedené obdobie na výpočet pokuty by bolo možné iba v prípade, ak by sa sankcia ukladala za rok 2014, v ktorom však už navrhovateľ preukázateľne čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. neporušoval.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru týkajúcu sa uplatňovania zásady prednosti ústavne konformného výkladu. Túto zásahu uplatnil ústavný

súd najprv v konaní o súlade právnych predpisov, keď vyslovil tento právny názor: „Keď právnu normu možno vysvetľovať dvoma spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s ústavou a medzinárodnými dohovormi podľa čl. 11 ústavy (teraz čl. 7) a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie takej právnej normy. Všetky štátne orgány majú vtedy ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s ústavou“ (PL. ÚS 15/98). Zásadu prednosti ústavne konformného výkladu ústavný súd uplatňuje aj v konaniach o návrhoch fyzických osôb a právnických osôb, pričom zdôrazňuje, že z tejto zásady „vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd“ (II. ÚS 148/06, m. m. IV. ÚS 96/07).

Vychádzajúc z doterajšej judikatúry ústavný súd zdôrazňuje, že pri svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, koncepciu a interpretáciu právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu a pri riešení konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 95/08).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia výboru je nepreskúmateľné a arbitrárne, a preto ho ako celok podľa § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde zrušil (bod 1 výroku nálezu).

III.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania navrhovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátom Bohumírom Bláhom v konaní pred ústavným súdom.

Sťažovateľ v podaní z 23. marca 2015 vychádzajúc z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vyčíslil trovy konania celkovou sumou 284,08 € pozostávajúcou z odmeny za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie písomného návrhu na ústavný súd) vykonané v roku 2014 a dva režijné paušály.

Keďže navrhovateľom vyčíslené trovy konania sú v súlade s relevantnými ustanoveniami vyhlášky, ústavný súd rozhodol o ich priznaní v požadovanej sume, ktorú zaviazal uhradiť výbor prostredníctvom Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky oprávnenej nakladať s jej rozpočtovými prostriedkami (bod 2 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2015